

Аударматану
терминдерінің
СӨЗДІГІ

АУДАРМАТАНУ ТЕРМИНДЕРІНІҢ
СӨЗДІГІ

ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2 Каз-7
А 91

*Баспаға әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Ғылыми кеңесі
(Хаттама №2, 31.10.2016)
және Редакциялық-баспа кеңесі ұсынған
(Хаттама №1, 02.11.2016 ж.)*

*Сөздік шетел филологиясы және аударма ісі кафедрасының
«Қазақстандық аударматанудың әлемдік мәдениетаралық
кеңістіктегі заманауи мәселелері: зияткерлік әлеуеті және даму
болашағы» атты ғылыми жобасы аясында жарық көріп отыр*

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының кандидаты **Е. Карбозов**
филология ғылымдарының кандидаты **Е. Солтанаева**

Құрастырғандар:

*Ә. Тарақов, Т. Есембеков, Л. Мұсалы, С. Сейденова,
Ә. Жапарова, А. Айтмұханбетова*

А 91 **Аударматану терминдерінің сөздігі / Құраст.: Ә. Тарақов,
Т. Есембеков, Л. Мұсалы, С. Сейденова, Ә. Жапарова, А. Айтмұхан-
бетова. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 96 бет.
ISBN 978-601-04-2081-6**

Қазіргі жоғары оқу орындарында аударматану пәнін оқыту үшін сөздіктердің алатын орны ерекше. Сөздіктердің сапасы зерттеу жұмыстарының сапалылығына байланысты. Бүгінгі таңда сөздіктің практикалық мәнімен қоса, оның ғылыми сапасына да ерекше назар аударылады. Сондықтан сөздік кез келген мекемеде емес, осы мамандықты жете меңгерген ғылыми маман кадрлардың шоғырланған жерінде жасалынған. Аударматану саласындағы барлық жаңа құрылымдарды әлем және орыс сөздіктерінен кейде сөзбе-сөз тікелей қабылдасақ, кейде өз сөзімізбен аударып отырмыз. Сол арқылы қазақ аударматануының терминологиясын молайтудамыз.

Жоғары оқу орындарындағы оқытушыларға аударма саласында мамандар дайындауда аталған сөздіктің алатын орны ерекше болмақ. Сонымен қатар, «Аударма ісі» мамандығына оқып жүрген студенттер мен магистранттарға арналады.

**ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2 Каз-7**

ISBN 978-601-04-2081-6

© Құраст.: Тарақов Ә. және т.б., 2016
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2016

КІРІСПЕ СӨЗ

Аударматанудың жаңа белесі

Аударманың қай түрі де оңай емес. Ауызша, жазбаша, көркем аударма түрі де еліміз тәуелсіздігіне аса қажет. Көркем аударма – халықтар әдебиетін өзара байланыстыратын, ұлттық мәдениет пен тілді байытатын баға жеткізгісіз рухани қазына.

Бізде қазақ тақырыбына жазылған орыс немесе басқа да халықтар ақын-жазушыларының көптеген шығармалары бар. Бұдан біраз жыл бұрын қазақ тақырыбындағы орыс жазушыларының көптеген туындылары аударылғанымен, әлі қаншама туынды кезегін күтуде. Ғылыми-көпшілік, танымдық, тарихи-этнографиялық еңбектердің бәрін аудару міндет емес. Ең алдымен ұлтымызға қажеттілерін, маңыздыларын аудару керек.

Әдебиетіміздің басқа ұлттарға және шетелге насихатталуына, таралуына сол елдің тілін әдеби негізде меңгерген ұлттық аудармашы кадрларын даярлау – заманауи мәселе.

Мысалы соңғы бес-алты жылда Ж. Аймауытовтың шығармаларын Ш. Құсайынов, М. Жұмабаев туындыларын Ә. Қодар, М. Мақатаев поэзиясын Ж. Баймұханбетов, Қ. Жұмаділовтың «Дарабоз» дилогиясын З. Буланова, С. Елубаевтың «Ақ боз үй» романын А. Жақсылықов орысшаға тәржімеледі. Аудармалардың көркемдік-стильдік сәйкестігі, басқа да аударылу сипаты талданып, бағалануда. Мәселен Ә. Ахметов аударған Агата Кристи әңгімелері ағылшын түпнұсқасымен көркемдігі, тілі, стилі жағынан дәл, сәйкестігінен бөлек, орысша аудармалардан да жақсы жасалған. Осындай бағалауды Гетенің «Фаустын» аударған М. Құрмановқа, Ғ. Мұқанов тәржімалаған Клер Клермонттың «Владимир мен Зарасын» айтар едік.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе сөз	3
А	9
Б	15
В	16
Г	19
Д	22
Е	26
Ж	26
З	26
И	27
К	31
Л	37
М	41
Н	45
О	47
П	51
Р	61
С	65
Т	78
У	82
Ф	84
Х	87
Ц	88
Ч	88
Ш	89
Э	89
Ю	92
Я	92

Анықтамалық басылым

*Әнуар Тарақов
Темірғали Есембеков
Ләйлә Мұсалы
Сауле Сейденова
Әсемжан Жапарова
Айнұр Айтмұханбетова*

АУДАРМАТАНУ ТЕРМИНДЕРІНІҢ СӨЗДІГІ

*Редакторы Агила Хасанқызы
Компьютерде беттеген Айгүл Алдашева
Мұқаба дизайны Айша Қалиева*

ИБ 10503

Басуға 25.11.2016 жылы қол қойылды.
Пішімі 60x84 $\frac{1}{16}$. Көлемі 6,0 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс.
Тапсырыс № 579. Таралымы 500 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.

